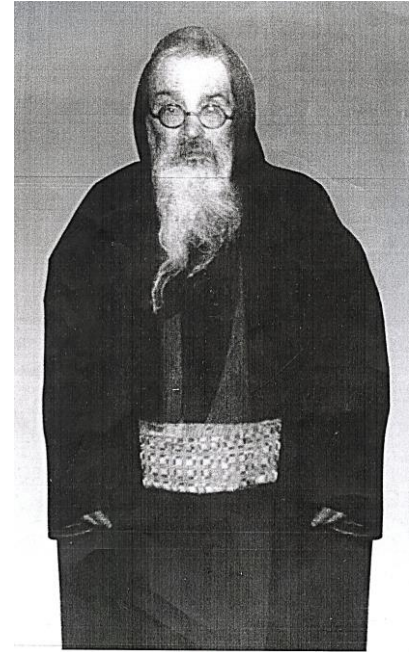
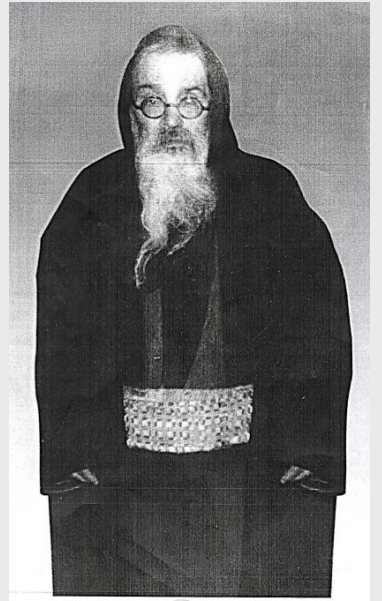

פניני הצדיקים

הרב הגאון מרדכי קורקוס זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ן (1890) בעיר מראכש. בשנת ה'תרס"א (1901) בגיל אחת-עשרה התייתם מאביו וגדל על ברכי סבו רבי שמואל. בצעירותו למד בישיבה במראכש (ע"ש הצדיק רבי אברהם אזולאי זצ"ל). לאחר שנפטר ראש הישיבה במראכש, מונה להיות ראש הישיבה שם ומהישיבה שלו יצאו תלמידי חכמים מופלגים. מזמן שהתמנה להיות חבר בית הדין ומורה צדק בבית דינו של חכם ר' משה זריהן הפסיק למלא תפקיד בישיבה. ומאז המשיך את שיעוריו בחושן משפט מידי שבת.

לאחר פטירת ר' משה זריהן, התמנה במקומו כאב"ד במראכש. כשהיה הולך לדרכו כל יוצאי החנויות היו מנשקים את ידו, ואם המשיך בדרכו היו רצים ומנשקים את כתפו. בכל ערב אחר תפילת ערבית היה מוסר שיעור בשולחן ערוך בבית הכנסת, עם השנים זכו לסיים את כל השולחן ערוך ארבעים וחמש פעמים. רבינו נהג בצנעה על פי האריז"ל. בכל לילה בעלות השחר לפני שיצא מביתו לבית הכנסת היה נושא תפלה מעומקא דליבא וכל גופו רועד ומגביה את שתי ידיו כלפי השמים. נודע כאחד מצדיקי הדור. עמוד התורה והתפילה. ענותן מופלא. נפטר ב-ז' תמוז ה'תשי"ד (1954). חי כ-64 שנים. ציונו בעיר מראכש.

סבו (מצד האב): ר' שמואל (חתן רבי מנחם בן הגאון רבי מרדכי הצרפתי רב ואב"ד מראכש). **אביו:** ר' אברהם. **אמו:** מרת סעדה (משפחת הדיינים סימנה). **מרבתי:** סבו, ר' שמואל. **אביו,** ר' אברהם, ר' אלעזר הלוי (מח"ס 'עבודת הלוי' על הש"ס). **מתלמידי:** ר' יוסף פרץ (רב מושב מגדים ומחבר שו"ת 'תהילתו בפי'), ר' חיים ביטון (רב מליליא ומחבר 'לב חיים' על שו"ע אבן העזר), ר' זבולון שושנה, ר' יאיר חפוטא (רב היישוב באר יעקב), ר' שמעון ביטון (רב העיר בית שמש). **ילדי:** ר' דוד. **מספריו:** **יגדולת מרדכי** - חידושי תורה על כתובות ובבא קמא, וביאורים בהלכות פסח ומועדים, הלכות איסור והיתר, פירוש על אבן עזרא לתורה, דרשות ודברי מוסר.

להלן סיפורים המעובדים מתוך הספר 'תורת אמך' - מראכש וחכמיה' מאת הרב אברהם אסולין שליט"א: באחד הפעמים נסע רבינו בכלי תחבורה בעיר, הרבנית ראתה את בעלה, באה לשבת לצידו ומחמת ישיבתה בסמוך לרב, נגעה בו מעט. בו במקום קם רבינו וקפץ ממקומו והלך ברגל לביתו.

כמובן שהרבנית הגיעה ראשונה לבית מחמת שנסעה. לאחר דקות ארוכות הגיע רבינו לבית ושח לרבנית שאיזו אישה באה להתיישב לידו ונגעה בו מעט והתחיל להצטער על כך, אז גילתה הרבנית לרב שהיא הייתה אותה אישה ולא הספיקה לומר לרב שזה היא, **מחמת שהרב קפץ מיד וירד מהכלי תחבורה בבהלה.**

יפר ר' יעקב כהן באחד הפעמים היה הולך רבינו ברחובות מראכש אמרתי לו שלום ולא השיב לי, והיה לפלא בעיני איך הצדיק הנקרא בעל ענוה של דורנו אינו משיב שלום, כאשר שאלתי על כך התנצל ואמר שבדרכו הוא לומד ופעמים מחמת שהיה שקוע בלימודו, לא שם לב לעוברים ושבים, ותמיד היו שפתותיו דובבות בהולכו בדרכים.

באחת השנים הייתה בצורת גשמים קשה מאוד בעיר מראכש. הערבים התפללו לבורא עולם שיוריד גשמים - אלא שהתפילות לא עזרו. בצר להם פנו לרבינו הן מצד היהודים והן מצד הערבים וביקשוהו שיעמוד בתפילה לביטול הגזירה. רבינו יחד עם הרבנים הגאונים ר' משה זריהן אב בית הדין, הגאון ר' יעקב אדהן והגאון רבי אברהם אביטבול ראשי הישיבות החליטו על תענית ציבור.

הידיעה עברה לציבור והם כינסו את הקהל הרחב אל בית החיים של מראכש ליד הרחבה של קברות הצדיקים. רבינו עבר לפני התיבה ואמר דברי התעוררות וכיבושין בבכיה רבה וכן תבע מהנוכחים שיספרו מעשיהם וייטיבו דרכם. מתוכחה זו כל העם געו בבכיה. (יש אומרים שאף אמר להקב"ה שאינו זז מהתיבה עד שירדו גשמים וכך היה שירדו גשמים) ובגמר התפילה התקדו השמים בעבים וארובות השמים נפתחו. ובדרכם חזרה לביתם הגשם ירד בעוז והאנשים חזרו הבית בשירה ובזמרה רטובים עד לשד עצמותיהם מגשמי הברכה. ואת הרב נשאו על כתפי אחד מהציבור וכל הקהל מלווה את הרב ושירים את פיוט 'אדון עולם', **כאשר הגיע לביתו לא אמר דבר לאשתו אך שמעה את המעשה הזה מהשכנות. ממאורע זה היה קידוש שם שמים גדול ברבים ובקרב הערבים.**

ענוותנותו של רבינו הייתה לשם דבר. הצדיק היה מתפלל בבית הכנסת של רבי יהודה הצרפתי ששימש שם גם כחזן, ורבינו שימש כרב העיר ואב"ד והודיע לידידו רבי יהודה היות והוא מאריך בתפלת שמונה עשרה ואינו רוצה לעכב את הציבור, **לכן מבקש שלא ימתינו לו עד שסיים את העמידה אלא יתחיל חזרת הש"ץ לפי ראות עיניו.**

יפר שמעון קורקוס נכד רבינו סיפור שהתרחש איתו: לקראת ערב פסח בבית רבינו ההכנות היו בעיצומן וערכו את הקניות האחרונות וביניהן שתי חביות יין שבכל אחת מהן חמישים ליטרים (הצדיק היה מחלק מצרכי מזון למשפחות נזקקות לחג הפסח), והנה הילד שמעון רצה לנסות את כוחו ולהרים חבית יין והיא כמובן מחמת משקלה צנחה מידו. נשברה החבית ונשפך כל היין בחצר הבית.

כשחזר רבינו לביתו היה ריח חזק של יין שהוביל אותו לחצר. כשראה הצדיק מה קרה פנה לילד שמעון שהיה על יד הדלת ושאל אותו: "מי שבר את החבית?". הילד שמעון הודה ואמר שהוא מצטער שהפיל את החבית. לתדהמתו רבינו לא כעס עליו אלא שמח שנכדו מודה על האמת ואמר לילד: "מודה ועוזב ירוחם, העיקר שאמרת את האמת ולא התחמקת". **"מאותו יום", העיד נכדו שמעון, "איני מסוגל לשקר!"** (כח המעש)

הרה"ק הרב מרדכי טברסקי מקאזמיר זצ"ל- נולד בשנת ה'ת"ר (1840). בלדתו אמר אביו כי זכה להמשיך לבנו את נשמת אביו הק' ר' מרדכי מצ'רנוביל ואת נשמת ר' מרדכי מנשכיז. לאחר נישואיו שהה פרק זמן אצל שולחן חותנו ולאחר מכן חזר לטריסק בצל אביו. אחר נישואיו נשאר סמוך על שולחן חותנו בעל ה'בית אהרן' בקארלין. בשנים אלו התעלה מתוך קדושה וטהרה. לאחר שחזר לטריסק מצא את אביו חולה. וביקשו שיתפלל עבורו. והחל רבינו לבכות לבוא שירפא את אביו. והנה נגלה אליו בהקיץ ר' מרדכי מנשכיז ואמר לו שלאביו תהיה רפואה שלמה מהשמים והראה באצבעו ואמר: 'והנה כאן עומד אליהו הנביא והוא עד בדבר' ובאותו רגע התרפא אביו.

תפילותיו לבוא היו מופלאות. סופר עליו כי תפילת העמידה שלו בלחש נמשכה כשעתיים. כל ימיו התנהג בקדושה ובפרישות עצומה. מעולם לא ישן על מיטה והיה מתנמנם בעמידה כשהוא נשען על קיר. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.

בשנת ה'תרמ"ה (1885) בעקבות הלשנה זדונית שלא הייתה ולא נבראה גזרה מלכות רוסיה על רבינו ועל אחיו ר' מנחם נחום שיגלו מטריסק ומשם ברח לגליציה והתיישב בנאראל שבפולין והחל לשמש באדמורו"ת. לאחר מכן השתקע בדומברובה במשך שבע שנים, עד שלאחת השתדלות רבה ניתנה לו רשות לחזור לפולין. לאחר פטירת אביו (ב' תמוז ה'תרמ"ט 1889) נאספו אליו מרבית חסידי טריסק. תחילה התיישב בפאקשוויצא, שם ישב לערך שלוש שנים ולהפצרת החסידים עבר לקאזמיר. שם ישב עד פרוץ מלחמת יפן ורוסיה ובשנת ה'תרס"ה (1905) עבר ללובלין. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה התגורר בעיר חמליק ולאחר מכן בעיר חלם. בשנת ה'תרע"ז שהה במקומות הרחצה הסמוכים לקלץ. נפטר ביום שישי ח' תמוז תרע"ז (1917). **באותו היום השמים היו בהירים. אולם לאחר הטהרה התקדרו השמים וירדו ממטרים כבדים שלא נראו במקומם. חי כ-77 שנים. ציונו בקלץ שבפולין.**

סבא (מצד אביו): ר' מרדכי (המגיד מצ'רנוביל, בן ר' מנחם נחום מח"ס 'מאור עיניים').
סבא (מצד אמו): ר' יעקב לייב מקאוולא (בן ר' מרדכי מנשכיז). **אביו:** ר' אברהם (המגיד מטריסק). **אמו:** מרת ריקל. **אשתו:** מרת חנה (בת ר' אשר השני מסטולין, בן ר' אהרון מקארלין). רבינו לא הותיר צאצאים אחריו. **מספריו:** מאמר מרדכי.

יפר האדמו"ר מרחמסטריווקא (ירושלים) זצ"ל ששמע מהר"ר יהושע נחום רבינוביץ זצ"ל (נכד ה'תפארת שלמה' מראדומסק), שאביו היה אב"ד והיה מקורב אצל רבינו, ופעם כאשר היה עם אביו בשבת קודש אצל רבינו, ואחרי שתפילת מנחה בערב שבת ארכה כדרכה מספר שעות, נכנס אחר קבלת שבת לחדרו לפוש מעט על המיטה.

אז נכנסו לחדרו חשובי החסידים, וגם הוא נכנס יחד עם אביו, והרה"ק החל לדבר על שר גדול אשר היה ידוע כשונא ישראל גדול ועשה הרבה צרות ליהודים, ואמר רבינו בלשון קדשו: "מה חושב הוא, שאני ארשה לו להפיק זממו? באצבע האגודל שלי אוציא את בני מעיו ממנו", בעת דיבורו עשה עם האגודל תנועה כתוחבו לתוך קרבי השר ומוציא מעיו ממנו, הדברים היו לפלא.

ביום ראשון בבוקר כשהופיעו העיתונים, ובהם הובאה הידיעה, שהשר הוא רכב על 1000 בליל שבת קודש ופתאום נטרפה דעת הסוס והחל להשתולל, ויפול השר מעליו, ובהיותו מושכב על הארץ אין אונים, **תחב הסוס את פרסתו לתוך בטנו של השר וקרע את בני מעיו, נוכחו כולם לדעת, שהיה זה בזמן שהרה"ק דיבר כך בחדרו, כן יאבדו כל אויביו ה'.**

יפר רבינו כי בהיותו כבן שמונה שנים היה פעם אחת עם אביו, ר' אברהם המגיד מטריסק בברית מילה, וראה בעת שהיה אביו סנדק שישב לידו איש זקן, ושאל לאביו: "מי הוא הזקן היושב אצלך?", והשיב לו: "הרי הוא אליהו הנביא זכור לטוב!". וציווה עליו, שייקח גם הוא כיסא וישב ליד אליהו הנביא.

יפר ר' יעקיל מפראמפאל בקראקא על איש אחד, שהיה לו ילד חולה מאוד רח"ל, ואותו ילד נולד עם מים בגופו, וכבר הוציאו הרופאים מים מגוף הילד כמה וכמה פעמים, אבל המים באו בחזרה, וכבר באו המים וכיסו עיני הילד, עד שלא היה יכול לראות ל"ע, והתייאשו ממנו הרופאים ואמרו שאין להם עוד שום תרופה. ואבי הילד נסע לדאמבראוהו לרבינו ונתן לו פיתקא בבכייה ובקשה על הילד.

ענה לו הרה"ק: "ומה בכך, שיש לילד מים? וכי על זה אין רפואה ח"ו? סעו לביתכם והשיי"ת ישלח בקרוב רפ"ש לילד" ונסע לביתו, וכשבא לעיר רצו לקראתו בני העיר בשמחה וסיפרו לו כי באותו העת שהוא עמד בבית הרה"ק ז"ע בדאמבראוהו, **פתאום התחילו לצאת מים מגוף הילד ויצאו ממנו הרבה מים, ואח"כ נתרפא הילד לגמרי.**

יפר הרה"ח ר' אלטר קרוק זצ"ל שפעם אחת בא לרבינו ילד, שנעשה אילם ל"ע, וציווה הרבי שיעמוד לידו בכל תפילות שבת-קודש, ובמוצ"ש ביקש הרבי מר' אלטר שהיה לו חזקה להחזיק את נר ההבדלה, שיותר הפעם על חזקתו וייתן לילד להחזיק את הנר, מסר ר' אלטר את הנר ליד הילד, ואחרי הבדלה פתח הרבי סידור ובהראותו את אותיות התפילה לפני הילד וציווה עליו לקרוא את הכתוב, מיד פתח הילד את פיו וקרא, **ומאז החל לדבר כאחד האדם.**

יפר הרה"ח ר' אלטר קרוק זצ"ל שפעם אחת בא לרבינו ילד, שנעשה אילם ל"ע, וציווה הרבי שיעמוד לידו בכל תפילות שבת-קודש, ובמוצ"ש ביקש הרבי מר' אלטר שהיה לו חזקה להחזיק את נר ההבדלה, שיותר הפעם על חזקתו וייתן לילד להחזיק את הנר, מסר ר' אלטר את הנר ליד הילד, ואחרי הבדלה פתח הרבי סידור ובהראותו את אותיות התפילה לפני הילד וציווה עליו לקרוא את הכתוב, מיד פתח הילד את פיו וקרא, **ומאז החל לדבר כאחד האדם.**

האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם מצאנז זצ"ל: נולד בעיר רודניק ב-ד' בשבט ה'תרס"ה (1905). הראשון בשושלת מצאנז-קלויזנבורג. עמד בראש החסידות משנת ה'תש"ז (1946) ועד לפטירתו. מילדותו נודע כעילוי. בגיל 13 נבחן על הש"ס. בהגיעו לגיל 14 התייתם מאביו והוסמך להוראה. בגיל 21 החל לכהן כרב בקלויזנבורג (כיום קלוז'-נאפוקה ברומניה) ועמד בראש הישיבה. במהלך מלחמת העולם השנייה נשלח לאושוויץ ואיבד את אמו, אחיו, אשתו ואחד עשר ילדיו אשר נספו בשואה.

עם סיום מלחמת העולם השנייה החל להקים מוסדות תורה במחנות העקורים בגרמניה בסיוע הגנרל אייזנהאוור שהיה מפקד צבאות בעלות הברית. בשנת ה'תש"ו (1945) הגיע לארצות הברית ואסף כספים כדי לעזור לניצולי השואה, וכן הקים מוסדות תורה שיועדו לניצולי השואה, אשר היגרו לניו יורק (ארה"ב) ולמקסיקו. נשא אישה בשנית ונולדו להם 7 ילדים.

בשנת ה'תשט"ו (1954) הגיע לארץ ישראל ובכ"א אדר הקים את הקריה החסידית קריית צאנז בנתניה וייסד את חסידות צאנז-קלויזנבורג. בשנת ה'תשל"ה (1974) הקים את בית הרפואה "לניאדו" בנתניה המנוהל בהתאם לכללי ההלכה ואינו שובת גם במקרים של סכסוכי עבודה עם ההנהלה. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. בשנת ה'תשל"ח (1977) ייסד את מפעל הש"ס. ייסד גם בירושלים קריה ובה תלמוד תורה עבור חסידיו. נפטר לביל שבת, ט' בתמוז ה'תשנ"ד (1994). חי כ-89 שנים.

אביו: ר' צבי הירש (אב"ד רודניק). **אמו:** מרת חיה מנדל. **נשותיו:** הרבנית פסיה (בזיווג ראשון, בתו של האדמו"ר חיים צבי טייטלבוים מסיגוט), הרבנית חיה נחמה (בזיווג שני, בתו של ר' שמואל דוד אונגר, אב"ד מנייטרא). **בניו:** אדמו"ר צבי אלימלך (צאנז-נתניה), אדמו"ר שמואל דוד (מצאנז-קלויזנבורג בארה"ב). **חתניו:** ר' שלמה גולדמן (אדמו"ר מזוועיל-צאנז ביוניאן סיטי). ר' דב וייס (רבה של קרית צאנז בירושלים). ר' אפרים פישל מוטצען (רבה של קריית הבעש"ט בפתח תקווה). ר' שאול יהודה פריזנט (רב ביוניאן סיטי). ר' אליעזר דוד שפירא (רב חסידי צאנז בבני ברק). **מתלמידיו:** ר' אפרים פישל הרשקוביץ (אב"ד האליון), ר' אשר וייס, ר' חיים צבי שפירא, ר' ישראל אריה זלמנוביץ, אדמו"ר מאיר הלברשטאם (מטשאקווא-בני ברק), ר' משה דב וולנר, ר' משה טוביה וייסברגר, ר' מנשה קליין. **רבותיו:** אביו, ר' צבי הירש. **מספריו:** ידברי יציב ישראל סבא ישפע חיים ישפע טהרה ידרך חיים

ריזות ובהירות מחשבתו ויכולת הריכוז המופלאה של הגאון, באה הרבה פעמים לידי גילוי מרהיב. בעיקר בזמנים המיוחדים, שהקדיש כדי להכתיב את חידושו או את תשובותיו בהלכה. הוא הקריא את הדברים בעל-פה, והאנשים היושבים לפניו העלו על הכתב. מסוגל היה לעבור אז במהירות הבזק מעניין אחד למשנהו! וחוזר חלילה.

כך התרחש הפלא, מסוגל היה להכתיב בבת אחת לשנים ושלושה מעוריו, וכל אחד מהם כתב בנושא שונה. האחד ערך תשובה לשאלה מעשית, השני כתב פלפול בסוגיה, שנאמרה על ידו בישיבה, השלישי רשם אמרי שפר, שנתחדשו לו בענייני הפרשה.

ואם לא די בכל אלה, הרי תוך כדי הכתבה משולשת זו, נזקק לפעמים להשיב לקריאה טלפונית של אחד מהעסקנים, או לקבל בקשה דחופה להתפלל על החולה, ולהכריע בשאלה רפואית, שיש בה פיקוח נפש וכיו"ב. כל זאת מבלי שריבוי הנושאים יפריעו או יגרעו כהוא-זה מצלילות דעתו לסדר דבר דיבור על אופניו.

על כך סח פעם ראש הישיבה בקרית צאנז הגרא"ש שמרלר: "בהשקפה לאחור, כשאני נזכר בימים מקדם, אינני מסוגל להבין, כיצד הספיק לרבינו יום רגיל בן כ"ד שעות, שיוכל לדחוס בו כל כך הרבה עניינים פעולות ומעשים".

פעם דנו בצוות הנהלת בית-הרפואה לניאדו בנתניה - בנוכחות המייסד כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל - בנושאי רפואה שונים, ובתוכם בנושא מחטים לזריקות רפואיות, שמשמשים בהן בבית הרפואה. לצורך קבלת ההחלטה העלו שתי אפשרויות, שני סוגים של מחטים, שניהם בעלי איכות טובה העושים את מלאכתם נאמנה, אך היה קיים הפרש במחירים בין סוג אחד למשנהו, שהסתכם בסכום של 'שקל שלם' לכל מחט.

אנשי ההנהלה רצו, כמובן מאליו, לחסוך בהוצאות בית-הרפואה (עלויות המסתכמות במליוני שקלים!) והצביעו על כך, שבמוסדות רפואיים אחרים גם כן משתמשים במחטים הזולים. אולם כאן התערב האדמו"ר, שביקש להבין דבר-מה, לפיכך, ביקש הוא להבין: "מדוע הסוג השני של המחטים יקר יותר?". הסביר לו אחד הרופאים, שהמחט היקרה מעודנת יותר ושימש בה יגרום לפחות כאבים לחולה מול שימוש במחט השניה.

לא הניח הרבי להמשיך הלאה בויכוח והכריע מיד, שירכשו את הסוג היקר. הוא לא הסתפק בהחלטתו אפילו כהרף עין. באשר, כפי שהתבטא, שום מחיר לא היה בעיניו יקר מדי, אם ניתן בדרך זו להפחית פורתא את כאבו וצערו של איש יהודי.

הרב יוסף שלמה דיין זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ד (1924) בחאלב (סוריה) למשפחת דיין המיוחסת עד דוד המלך. בהיותו כבן 10 שנים בשנת ה'תרצ"ד (1934) עלה לארץ והתגורר בשכונת רחביה בירושלים. למד תורה בשקידה עצומה וכן למד יחד עם אביו גמרא ופוסקים בעיון רב. בהיותו כבן 18 שנים נפטר אביו ורבינו נאלץ לעבוד כנהג הובלות. לאחר ששוחרר ממאסר הממשל הבריטי עקב הלשנה כוזבת החליט לפרוש מכל ענייני העולם הזה ולעסוק בתורה. נכנס בעומק פרד"ס התורה ושינה את שמו ל'יוסף'. התמדתו היתה לשם דבר, שמונה שעות רצופות עסק בתורה בעמל ובעיון נמרץ, תוך שהוא מצניע את עצמו וידיעותיו. **גאון בנגלה ובנסתר. ידע בע"פ את כל התנ"ך.** לא נשא אישה, חי בצניעות ושמר בקנאות על קדושת הברית. התרחק מהמותרות ואפילו תנור לא הסכים להכניס לביתו בחורף, כל עונות השנה לבש חולצה דקה, סיגף את גופו, ערך צומות וכאשר אכל הסתפק באורז חי שהושרה במים או תפוחי אדמה לא מבושלים או לחם ישן, עד שזיכך את חומריות הגוף.

לאחר שלמד בשקידה את הספר 'עץ-חיים' ומפרשיו וספרי קבלה נוספים והיה בקי בכל פרטיהם התמסר ללימוד 'תיקונים' תוך עריכת תפילות וסיגופים על מנת להוסיף קדושה על קדושתו. במשך 15 שנים רצופות התבודד בקברות הצדיקים בגליל, ייחד ייחודים נוראים, ביצע 'תיקונים' וערך תעניות ותפילות. סייע לנזקקים מכל שכבות הציבור, זכה להשיג השגות נוראות ולהתגלות נשמות הצדיקים ואמר כי **שעה אחת של תפילה בקברי צדיקים שווה ל-100 שעות לימוד בבית המדרש.** לא רצה שיכנו אותו בתארים ולא הסכים לקבל דבר ללא תשלום או יגיעה, התלבש בפשטות, שמח כאשר מישהו ביישו ברבים, לעיתים התנהג באופן שיגחכו עליו כיוון שע"י כך יכופרו עוונותיו אולם על כבוד תלמידי חכמים והתורה לא שתק והוכיח בקול רם או בחשאי ובנועם. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. המקובלים ר' מרדכי שרעבי ור' יצחק כדורי העידו עליו כי היה אחד מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים.**

אסף שנים רבות פרוטה לפרוטה וטרח רבות ומימן בכסף זה את בניית ההיכל בבית כנסת 'נזר אהרן' בירושלים באמתלא שיש תורם והוא רק המתווך ולא רצה ששמו יונצח. באדר ה'תשמ"מ (1980) לקה בהתקף לב חמור ואושפז תקופה ארוכה בבית הרפואה. בשנת ה'תשמ"ג (1983) אמר לתלמידיו: **'בעוד שנתיים ימים אני גומר את התיקון שלי'**. נפטר בערב שבת, ט' תמוז ה'תשמ"ה (1985) לאחר התקף לב ונקבר דקות ספורות לפני כניסת השבת. חי כ-61 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

סבא: ר' משה (מצד אביו). **אביו:** ר' ניסים. **אמו:** מרת ג'מילה. **מרבותיו:** אביו, ר' ניסים. ר' מרדכי שרעבי. **מספריו:** יתורת התיקונים ויבוא עד חברון **יעוד יוסף חי**- קורות חייו ושל הצדיק ר' יוסף וולטרך

יפר תלמידו, שבאחת מהנסיעות הארוכות לקברי הצדיקים, הייתה צפיפות רבה בטנדר, עד כדי כך שנאלצו לשבת שלושה אנשים בספסל אחד. רבינו דאג אישית לישיבתו ונוחיותו המירבית של כל אחד מהחבורה ולעצמו הותיר מקום בספסל שבור, אשר כל תנודה של הטנדר הורגשה בו היטב. **ר' יוסף נאלץ לשבת רק על רגל אחת כי לשנייה לא נותר מקום.** משראו זאת בני החבורה, הזדרזו לשנות את מקום ישיבתו באומרם: "לא ייתכן שכבודו ישב פה". אבל רבינו סירב בתוקף ואמר: "אני בסדר, אני בסדר!".

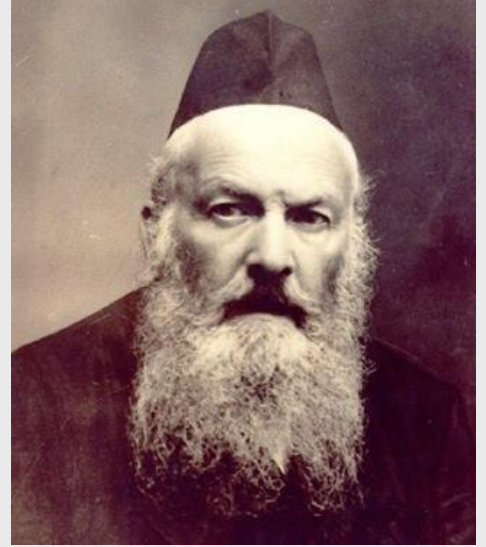
עד כמה פרוש ורחוק היה מענייני העולם הזה תעיד העובדה הבאה, שאירעה באחרית ימיו. בערב ראש חודש תמוז האחרון בחייו, הגיע רבינו לבית תלמידו. הוא נכנס לחדרו וראה עוסק בצילום. המצלמה, שבה צילם התלמיד הייתה משוכללת מאוד, והיא פיתחה את התמונות בו במקום. התלמיד שלף מהמצלמה את התמונה שצילם זה עתה, ודרך אגב הראה אותו לרבינו שכאמור נכנס לביתו באותה השעה. ר' יוסף התפעל מאוד למראה עיניו ולא עיכל כיצד ייתכן לצלם ובאותו רגע ממש לקבל את התמונה.

הציע התלמיד לצלם את הרב, ואז יראו שניהם איך התמונה יוצאת מן המצלמה. רבינו התיישב על הכסא, והתלמיד צילם. כעבור רגע קט הוצאה התמונה. **ר' יוסף התבונן בה ולא האמין, שזו תמונתו מאחר שמעודו לא הסתכל על עצמו בראי.** אמר לו התלמיד: "אם אינך מאמין לי, שזו תמונתך, בוא ואוכיח לך!". נטלו התלמיד בידו והראה לו את דמותו המשתקפת בראי ואמר: "כבודו ישווה בין התמונה שביד לבין הראי, ויראה שזה אכן הוא". ר' יוסף הביע את התפעלותו הרבה ושאל שוב ושוב: "באמת זה אני? לא ידעתי!". וכל זאת למה? מרוב פרישותו מעניינים שבחומר לא הסתכל רבינו על צורתו הייצוגית, אלא דאג אך ורק להשלמת ותיקון נשמתו הרוחנית.

ב. מזרחי מבאר יעקב הינה אם למשפחה ברוכת ילדים. מהשמים זיכה אותה בבנים ובנות, אשר גדלו ופרחו. בשכונתם גרה אשה קנאית וצרת עין אשר לא יכלה לראות בשמחת משפ' מזרחי. היא הביטה בילדיה בעין רעה וגרמה להם נזקים וחולאים גופניים. הדבר הציק לגב' מזרחי והיא ניסתה סגולות שונות אך ללא הועיל. בצר לה התייעצה עם הגאון ר' רפאל עבו זצ"ל והוא הפנה אותה למקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל. הלה בירך את האשה ואכן סרו ממנה כל החולאים והנזקים.

חלפו שנים, והרב שרעבי התבקש לבית עולמו ושוב החלה השכנה להזיק בעיניה הרעות. הפעם פנתה היא לר' יוסף ועקנין (חתן ר' רפאל עבו) והלה הפנה אותה לר' יוסף דיין. גב' מזרחי הגיעה עם ר' יוסף ועקנין ורבינו ביקש לדעת את שם השכנה. גב' מזרחי נקבה בשמה אולם רבינו אמר: **"רואה אני שיש לה שם נוסף. מהו שמה השני?"**. גב' מזרחי הביטה בתדהמה ברבינו נוכח רוח הקודש ונקבה הפעם גם בשם הנוסף. רבינו אכן עשה מה שעשה, ומני אז פסקה השכנה צרת העין להציק לגב' מזרחי והיא נושעה.

הגאון הרב אלחנן בונם וסרמן זצ"ל הי"ד - נולד בשנת ה'תר"ן לערך (1890) בעיר בירז בליטא. גאון. צדיק. ראש ישיבה. בצעירותו למד בישיבת טלז, שם התגלה כעילוי. בשנת ה'תרס"ג (1903) ייסד את ישיבת אמיצ'סלב ברוסיה. בשנת ה'תרס"ז (1907) הגיע לראדין, למד ב'כולל קדשים' אצל מרן ה'חפץ חיים' והפך להיות תלמידו המובהק. בשנת ה'תר"ע (1910) קיבל את הרבנות בבריסק. בשנת ה'תרפ"א (1921) מונה כראש ישיבת "אוהל תורה" בברנוביץ. ישיבתו הייתה ישיבה לבחורים צעירים, ובתקופת עמידתו בראשה עשתה לה מדינות אירופה. היה מקורב לר' יוסף רוזין ולרבי חיים עוזר גרודזנסקי, שהיה גיסו. הרב היה מתנגד חריף לציונות, וראה בה סטייה חמורה מדרך היהדות. מרבני "אגודת ישראל".

אלחנן בונם וסרמן

בפרוץ המלחמה השניה היו בישיבת ברנוביץ למעלה מארבע מאות תלמידים. כבר בתחילת המלחמה נפגעה העיר ברנוביץ קשות, כאשר הגרמנים הפציצו אותה מן האוויר. ר' אלחנן ור' ישראל יעקב, יחד עם קבוצת בחורים, שהגיעו אחרי תלאות רבות לקובנה שבליטא, ניסו למצוא משם דרך בתקווה להגר לארץ חופשית, אבל אחרו את המועד. עם הכיבוש הגרמני של קובנה בשנת ה'תש"ה (1941), כאשר החלו השילוחים ההמוניים למקומות ההריגה, מסר הרב שיעורים על קידוש ה'. הוא אף הורה לבנו ולתלמידיו את נוסח הברכה שיש לומר, בעת שמוסרים את הנפש על קידוש השם. כאשר נלקח עם רבנים ותלמידים מגטו קובנה נשא דברים על כווד משקלה של ההתכוונות באותם רגעים, עד כדי כך שמחשבה בלתי ראויה עלולה לפסול את גודל המעשה. נרצח ע"י הנאצים ימ"ש ב-י"א תמוז ה'תש"ה (1941) בסלובודקה. חי כ-51 שנים בלבד. על שמו הוקמה ישיבת 'אור אלחנן' ע"י בנו, הרב שמחה וסרמן והרב משה חדש. נכתב עליו הספר "אור אלחנן" המתאר את תולדות חייו ופועלו של הרב.

מרבותיו: ר' אליעזר גורדון, ר' שמעון שקופ, ר' מאיר ישראל הכהן ("חפץ-חיים"), ר' חיים מבריסק. **ילדיו:** ר' אליעזר שמחה וסרמן, ר' נפתלי הי"ד. **אשתו:** בתו של ר' מאיר אטלס (רבה של סלנט). **מספריו:** יקובץ שיעורים - פירוש על הש"ס יקובץ מאמרים ואגרות - מאמרים במחשבה והשקפה ופירושי אגדה יקובץ הערות - פירוש בצורת שו"ת על מסכת יבמות • דברי סופרים - דיונים על מסורת התורה יעקבתא דמשיחא.

הרב היה איש אמת, ולא חת מפני אף אדם. בספר "אור אלחנן" העיד אחד מתלמידי ישיבת "אהל תורה" בברנוביץ עדות אישית: פעם אחת נוכחתי כאשר הקהיל סביבו הנדבן ר' מרדכי סדובסקי (שהיה מעשירי ברנוביץ שבנה בניין עבור הישיבה) בחצר בית המדרש העירוני, אנשים רבים וסח להם את הדברים הבאים בהתרגשות רבה: "עברתי בחיי הרבה ארצות וימים. נפגשתי עם כל מיני אישים, ואדם כרבי אלחנן וסרמן עוד לא ראיתי..."

מה מצא הנגיד ברבי אלחנן? ובכן, כך היה מעשה: טובי העיר ברנוביץ התאספו להתייעצות בעניין ציבורי חשוב והזמינו אליה גם את ראש הישיבה רבי אלחנן וסרמן. במהלך האסיפה העלה מר סדובסקי, שנמנה עם פרנסי הקהילה ועשיריה, הצעה מסויימת והנוכחים התחילו להתווכח ולדון עליה בכובד ראש. כיוון שהכיר בהם רבי אלחנן, שמתייחסים להצעת סדובסקי ברצינות אך ורק בגלל כספו ובגלל נדבנותו, ואילו לא זאת לא היו מקדישים לה כלל תשומת לב, הפליט מפיו משפט קצר: "אלו דברים בטלים, אין על מה לדון". וכהרף עין הוסרה הצעת סדובסקי מעל הפרק.

"שוו בנפשכם מאי משמע רבי אלחנן" - קרא הנגיד לעבר הקהל - "הלא ידעתם, כמה אוצרות בזבזתי למען בית הישיבה, ואני תומך בה גם כל ימות השנה, אבל הרבי אינו נושא פנים אליי, כשנראה לו שאיני כדאי לחוות דעה בעניין ציבורי, לא חשש להגיד בפומבי דברים כדורבנות - מי כמוהו איש אמת".

בספר "נר לשולחן שבת" מובא סיפור המראה בעליל, מה כוחה של ברכה מאת הרב: סיפר הרה"ג יו"ט ליפא פלמן: משפחת סבתי הרבנית הצדקנית, חנה רחל פלמן, בתו של הגה"צ רבי צבי הירש גוטמן, גרה דלת מול משפחת ראש הישיבה, הגאון רבי אלחנן וסרמן, בין המשפחות היו יחסי שכנות מיוחדים מאד. באחד הימים ראה רבי אלחנן את סבתי חנה רחל ואחותה שרה בילה, שתי ילדות קטנות כשהן סוחבות סלים מלאי אוכל, מזיעות, ובקושי מצליחות להתקדם. הזמן לא היה ערב חג והדבר היה לא שגרתי... שאל אותן רבי אלחנן לפשר הדבר, והן השיבו: "זה בשביל הבחורים".

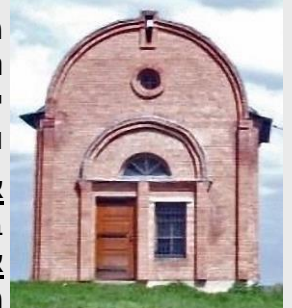
המצב הגשמי בישיבת ברנוביץ היה קשה מאד, ולא היה מספיק אוכל לבחורים. שתי "הצדיקות הקטנות" ששמעו על כך וראו את הבחורים שהיו רזים וחלושים החליטו לעשות מעשה, עברו מבית לבית ואספו אוכל. רבי אלחנן התרגש מאד, וברך אותן באריכות ימים ושנים. סבתי חיה עד גיל תשעים ושמונה, ועד יומה האחרון היתה בדעה צלולה. היא נפטרה ה' אדר תשס"ד. אחותה, הרבנית שרה בילה קפלן, שהיתה קטנה ממנה בארבע שנים נפטרה ארבע שנים אחריה, גם היא בצלילות דעת עד יומה האחרון בגיל תשעים ושמונה, ביום ה' אדר תשס"ח!!! הן קבורות זו ליד זו ב"חלקת יוצאי אמריקה" בהר הזיתים.

לעל ענותנותו והתבטלותו המרובה הובא בספר "מריצי תורה ומוסר": תלמידיו מספרים, שביקש בתחנונים שלא יכבדוהו בעליה לתורה ביום הדין. כשתמהו על בקשתו המוזרה, כי הרי הלכה היא, שראוי להדר לעלות לתורה באחד מעשרת ימי תשובה, השיב ר' אלחנן בענווה: "אני חושש להתבלט ביום הדין, פן יבקרו בשמיים את פנקסי היטב, ומעדיף אני לקיים בנפשי: 'בתוך עמי אֶנְכִי יִשְׁבֶּת' (מלכים ב' ד, יג)".

הרב צבי הירש אייכנשטיין מזידיטשוב בעל ה'עטרת צבי' זצ"ל- נולד בשנת ה'תקכ"ג (1763) בעיר סאמבור. מילדותו ניכר היה עליו כי לגדולות נוצר. היה מתמיד עצום ולפי עדות של אחד מתלמידיו היה לומד בכל יום שבעה דפי גמרא וחוזר עליהם בו ביום שבע פעמים וכך מסיים את הש"ס בכל שנה שבע פעמים. **גאון בנגלה ובנסתר** ובשל ידיעותיו המקיפות בזהר הקדוש זכה לכינוי 'שר בית הזהר', וכל הנהגתו הייתה בדרך זו. גדולתו וקדושתו היו למעלה מגדר אנושי, וזיכר את מידותיו. **התפרסם כקדוש עליון**. אחרי חתונתו קבע רבינו את ישיבתו בבית חותנו בכפר רידא הסמוך לזידיטשוב וגם לרוזדול ועסק בתורה הקדושה. סיפר הגה"ק מקלויזנברג על רבינו, **שמעולם לא ישן יותר משעה ומחצה בלילה אחד, וגם בתוך זמן זה היה מתעורר שלוש פעמים, כדי שלא ישן שיתין נשמי ברציפות** ועוד כאשר היה מלמד לתלמידיו, היה הפלפול עצום ועמוק מאוד עד כי הוצרכו השומעים לחבוש ראשם כדי להבין עומק פלפולו.

פיזר כמעט את כל ממונו לצדקה בהצנע. במשך ימי חייו השיא ארבעים יתומים ויתומות, ותמיד כשהשיא אחד מיוצאי חלציו השיא גם כן יתומה אחת ונתן ליתומים או יתומות אלו שהשיא, לא רק נדוניה, כי אם גם מזונות על שולחנו אחר חתונתם כמה שנים כמו שנתן מזונות לאותו זוג. העידו תלמידיו הגדולים של רבינו כי נשמתו משורש נשמת רבי עקיבא ונשמת מהרח"ו וכן נשמת ר' לוי יצחק מברידטשוב. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו**. מסר עצמו להצלת עם ישראל לאחר שפרצה מחלת החולי-רע וביקש מהבורא להיות כפרה על עם ישראל ושבע לאחר מכן חלה במחלה זו ומיד לאחר פטירתו אפילו החולים שהיו מסוכנים- התרפאו והמגיפה נעצרה. נפטר ב-י"א תמוז ה'תקצ"א (1831). הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן אמר שהכריזו בשמיים, שביום י"א תמוז לא ירדו גשמים בזידיטשוב, כדי שיוכלו העולים לציון רבינו להשתטח באין מפריע. והכרזה זו מאומתת בכל שנה ושנה בזידיטשוב שבפולין. חי כ-68 שנים.

אביו: ר' יצחק אייזיק מסאפרין שבהונגריה (צדיק נסתר שבחר להתפרנס מעמל כפיו ושימש כמוזג בכפר ומעולם לא סעד על שולחנו בלי שעני יסעד עימו, ואם לא הזדמן עני היה יושב בתענית עד שיזדמן).

אמו: מרת הינדא (בת ר' צבי). **אחיו:** ר' ישכר בריש מזידיטשוב, ר' ליפא מסאמבור, ר' משה מסאמבור (מח"ס 'תפילה למשה') ור' אלכסנדר סנדר מקומרנא. **מרבתי:** ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חוזה מלובלין'), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ), ר' ברוך ממזיבוז, ר' משה לייב מסאסוב, ר' משה מפשעווארסק, ר' מנחם מענדיל מרמינוב, ר' יצחק 'חריף' מסאמבור, המקובל ר' משה מדרגיטשין ור' אברהם יהושע העשיל מאפטא. **מתלמידיו:** ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל 'דברי חיים'), ר' שלום מקאמינקא, ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב (בן אחיו), ר' יהודה צבי מרוזדול (חתנו), ר' מאיר מלבי"ם, ר' אברהם מנארול, ר' יוסף מקוזובה, ר' משה מסאמבור (אחיו), ר' ישכר בעריש מזידיטשוב (אחיו), ר' אלכסנדר סנדר מקומרנא (אחיו), ר' ליפא מסאמבור, ר' צבי אלימלך מדינוב, ר' דוד זלאטיס, ר' שלמה מדאלינא. **ילדיו:** בנו יחידו נפטר בחיי אביו בעודנו צעיר לימים. **מספריו:** **בית ישראל**- על פרשיות **יסור מרע ועשה טוב**- הקדמה ומבוא לעץ החיים **פרי קודש הילולים** **צבי לצדיק** **עטרת צבי**- על הזהר.

בספר 'עטרת זקנים' מסופר בשמו של הרה"ק אסאד, שבימי חורפו נפוצה השמועה, שיצא דבר מלכות שאסור ליהודים לדור בכפרים, ובכלל גזירה זו גם היהודים המחזיקים בתי מזיגה בחכירה בכפרים. נאספו ובאו אז אל רבינו כשלוש מאות אנשי כפרים וביקשו ממנו, שיבקש רחמים עליהם שתבוטל הגזירה. אמר להם רבינו: "אולי באמת כשר הדבר גם בשביל היהודים. שלא ידורו מעתה בכפרים, שהרי על ידי זה אין להם אפשרות להתפלל בציבור לשמוע קדושה וברכו וכמה מן הדרים בהם נכשלים בחילול שבת". כששמעו זאת הכפרים צעקו כולם מרה ואמרו: "מה אומר רבינו?! הלא גזירה זו כליה גמורה, כי מלבד שאין תקווה להסתדר בעיירות למצוא בהן פרנסתם. עוד זאת, שכל החובות שחייבים ערלי הכפרים לא יבואו לעולם לידי גביה, אם יצאו מן הכפרים העירה".

ענה להם רבינו: "אם כן לינו כולכם פה הלילה, ובוקר וידעתי מה להשיב לכם". הלכו האומללים לאכסניית שלהם, ולא ראו שינה בעיניהם כל הלילה. הבוקר היה והאנשים נאספו כולם לבית רבינו. אמר להם רבינו: "בלילה הייתה לי עליית נשמה ונקשתי על כל שערי רחמים, הלכתי אל התנאים והאמוראים ורבנן סבוראי והודעתי להם צערכם. וכולם פה אחד אמרו לי ככל הדברים, שאמרתי לכם אתמול. רק רשב"י היה האחד שלא הסכים לכך, ואמר כי מעתה אם ייסע יהודי דרך כפר ולא יהיו עימו טלית ותפילין, מהיכן ייקח טלית ותפילין להתפלל בהם? ומהיכן יקנה לו פת לחם לסעוד את ליבו?".

החליטו בבי"ד של מעלה לשמוע חוות דעתם של אחד מצדיקי העולם הזה. קם רשב"י ואמר: "הלא יש לנו כאן ר' צבי הירש מזידיטשוב, הבה נשאלה את פיהו". שאלו אותו, והסכמתי לדברי רשב"י. ועתה, סיים רבינו את דבריו, לכו שובו לכם לבתיכם, כי **המיניסטר שהציע גזרה רעה זו, מת הלילה במיתה חטופה, והגזירה לא תקום ולא תהיה**" – ואכן מדברי רבינו לא נפל דבר.

תלמיד רבינו, הרה"ק ר' מרדכי לעטנר זצ"ל מדרוהביטש לן פעם אחת בחדר הסמוך לחדרו של רבינו, ומפני שהמחיצה שבין החדרים הייתה דקה, אפשר היה לשמוע מהנעשה והנשמע מחדר אחד אל השני. והיה באשמורת הבוקר שמע ר' מרדכי, שרבינו מדבר עם איש בחדרו, והאיש אמר לרבינו דברי תורה, שאוזנו של ר' מרדכי קלטה אותם וגם נשאר בזכרונו.

קם ר' מרדכי והציץ דרך סדק שבדלת, לראות מי זה האיש הדובר עם רבינו, אבל לא ראה בחדר שום בן אדם. ביום השבת הבא, דרש רבינו בסעודה שלישית והגיד במשך הדרוש גם את הדברים ששמע ר' מרדכי בלילה ההוא דרך המחיצה, וסיים רבינו את הדברים ואמר: "כך שמעתי מפי מורי האריז"ל!". אז נוכח ר' מרדכי, כי האיש שדיבר עם רבינו בלילה הוא, שאת קולו שמע ואת פניו לא ראה - היה רבינו האריז"ל זיע"א.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו